

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
НАРОДНА СКУПШТИНА

Посланичка група СРПСКИ ПОКРЕТ ДВЕРИ – ПАТРИОТСКИ БЛОК

11. април 2023. године

Београд

ПРЕДСЕДНИКУ
НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

На основу члана 107. став 1. Устава Републике Србије, члана 40. став 1. тачка 1) Закона о Народној скупштини („Сл. гласник РС”, 9/2010) и чланова 150. ст. 1, 190. ст. 1 Пословника Народне скупштине, подносимо **ПРЕПОРУКУ ВЛАДИ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ О ПРЕУСМЕРАВАЊУ БУЏЕТСКИХ СРЕДСТАВА НА ОБНОВУ ПОРОДИЛИШТА У СРБИЈИ И ИЗГРАДЊУ НАЦИОНАЛНОГ ЦЕНТРА ЗА НАТАЛИТЕТ**, с предлогом да се узме у претрес.

Народни посланици:

Проф. др Тамара Миленковић
Керковић

Бошко Обрадовић

Милован Јаковљевић

Мр Иван Костић

Радмила Васић

Борко Пушкић

ПРЕДЛОГ

Народна скупштина Републике Србије на седници одржаној 2023. године,
доноси

ПРЕПОРУКУ ВЛАДИ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ О ПРЕУСМЕРАВАЊУ БУЏЕТСКИХ СРЕДСТАВА НА ОБНОВУ ПОРОДИЛИШТА У СРБИЈИ И ИЗГРАДЊУ НАЦИОНАЛНОГ ЦЕНТРА ЗА НАТАЛИТЕТ

1. Народна скупштина сматра да је највећи проблем Србије негативан природни прираштај, као и да је стање у српским породицима једнако алармантно као и демографска катастрофа у којој се Србија налази. Поред овога, у Србији је проблем стерилитета такође јако изражен.
2. Пошто је до сада приступ овим проблемима био неодговарајући, упућујемо Влади Републике Србије следећу препоруку:
 - Да се у ребалансу буџета, без новог задуживања у иностранству, средства са раздела Министарства финансија (пројекат 5073 – 7.991.000.000 динара) у износу од 65 милиона евра преусмере у раздео Министарства здравља за изградњу и обнову породицима у Србији;
 - Да се планирана средства од укупно 850 милиона динара за изградњу Националног фудбалског стадиона и Центра за специјалне изложбе у будућим буџетима усмере на изградњу Центра за наталитет и даље подизање капацитета и услова у српским породицима, као и на програме унапређења репродуктивних капацитета становништва и одгајања деце.;
 - Да се у буџету за 2024. годину планирају средства за обнову свих породицима, подизање њихових кадровских капацитета, исхрану трудница као и постпарталну негу и помоћ за све породице у Србији.

**ПРЕДСЕДНИК
НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ**

У Београду, _____ 2023. године

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ПРЕПОРУКЕ

Уставни основ за доношење ове препоруке садржан је у члану 99. став 1. тачка 7. и став 3. Устава Републике Србије, којим је прописано да Народна скупштина Републике Србије доноси законе и друге опште акте из надлежности Републике Србије и да врши и друге послове одређене Уставом и законом, као и у члану 8. став 1. Закона о Народној скупштини (Сл. гласник РС, број 9/10), којим је прописано да Народна скупштина доноси и препоруку.

II РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ПРЕПОРУКЕ

Највећи проблем Србије је негативан природни прираштај. У последњих десет година Србија је изгубила више од пола милиона људи, сваке године по 30.000, а до 2050. године Србија ће имати 2 милиона становника мање. У 2020. години према Републичком заводу за статистику број живорођене деце по први пут је пао испод 62.000, док је у истој години број умрлих надмашио број рођених за 55.000.

Стање у српским породицима је једнако алармантно као и демографска катастрофа у којој се Србија налази. Поражавајуће стање у српским породицима односи се како на физичке услове, смештај и исхрану, тако и на негу трудница и породиља. И сведочења мајки и младих родитеља говоре исто што и истраживања – услови у породицима у Србији су срамотни, нецивизацијски и девастирајући. Сведочења жена су потресна и дају слику о комплетном стању у друштву, од акушерског насиља до неадекватне исхране, до смртности беба и немара. То је сигурно један од разлога, као што и мајке сведоче, због којих се све ређе одлучују за рађање другог или трећег детета. При томе, најгоре је стање, како у материјалним условима тако и у третману, у породицима на југу и истоку земље, који су и најсиромашнији делови државе и убрзано се демографски празне.

Стопа наталитета и фертилитета нагло опадају, а жене које се одлуче за материнство по сопственим сведочењима пролазе кроз катастрофалан третман, у току и након трудноће. То је један од разлога због којег се жене не одлучују за више деце. Највише жалби будућих мајки долази на здравствену негу у току трудноће где су практично принуђене да трудноће воде у приватној здравственој пракси уз огромне, често и непотребне трошкове, док се диспанзери за жене укидају, базични медицински апарати кваре. Још један огроман проблем је урушен систем здравства и мрежа приватних лабораторија, гинеколошких клиника и породишта које су легализовала корупцију. У самим породицима, породиље се жале пре свега на нехуман третман,

лошу хигијену и исхрану, вређање и изостанак подршке након порођаја укључујући и патронажу која опет, на штету родитеља завршава у приватној пракси. Угрожена су основна права жена у овом, најосетљивијем периоду живота за жене.

Истраживања показују да регионалне разлике утичу и на стање у породицима па је највеће задовољство породицима у Београду и у Војводини, а да су породицима у јужној и источној Србији, посебно у Нишу, Лесковцу, Пироту и Врању оцењена најлошије. Највеће разлике су у условима боравка, у могућности и доступности епидуралне анестезије, али и у третману на порођају и током боравка у породицима.

Поред јако лошег стања у породицима, у Србији је проблем стерилитета такође јако изражен. Око трећине младих брачних парова суочава се са стерилитетом. Држава се не бави узроцима и лечењем, па иако постоје мере помоћи вантелесној оплодни паровима, и даље остају огромни трошкови лечења које држава не покрива. Једна од нелогичности је и да се за секундарни стерилитет плаћају само два покушаја, а даље су парови препуштени сами себи. Велики број парова се одлучује на лечење у иностранству уз огромне трошкове. Све чешћа тешка обољења репродуктивних органа такође су проблем који део младих оставља трајно без шансе за потомство.

Приступ овим проблемима у Србији је потпуно неговарајући. Милиони буџетских средстава и милијарде евра страних кредита, програмских и пројектних зајмова троши се на пројекте који нису ни приближно значајни као што је то питање обнове и изградње породицима, унапређење неге и достојанственог третмана трудница и породиља и унапређење фертилитета младих генерација. У условима демографске катастрофе и овако лошег стања у српским породицима издвајање 540 милиона евра за Национални фудбалски стадион и 300 милиона евра за изградњу Центра за специјалне изложбе представља слику односа власти према будућности земље. У исто време док Закон о буџету за 2023. године предвиђа 840 милиона евра пројектних зајмова за Национални стадион и Центар за специјалне изложбе, читав буџет Министарства здравља за 2023. годину износи око 267,7 милиона евра, док је за развој инфраструктуре здравствених установа (програм 1807) предвиђено укупно 104 милиона евра, при чему је за сва 4 клиничка центра у Србији, опредељено мање (пројекти 4004, 4006 и 50016 - укупно 7.172.500.000 динара) него што је у размену Министарства финансија опредељено као овогодишњи износ за Национални фудбалски стадион (пројекат 5073 - укупно 7.691.000.000 динара).

У демографској катастрофи у којој се налази Србија, најзначајнији национални пројекат не може да буде ни Национални стадион ни Центар за специјалне изложбе, док породиље имају нехумане услове и свака десета се одлучује да не рађа након првог детета због лошег третмана у породицима. Чему путеви ако неће бити деце да те путеве користе. Србија заиста нема прече улагање него у здравље свог становништва, а

посебно трудница, мајки и деце. Ако желите да видите будућност земље, уђите у породилиште.

Овом Препоруком Влади Србије тражимо хитну оријентацију на будућност Србије кроз програм обнове постојећих и изградње нових породилишта, програм достојанственог третмана трудница и породиља, изградњу Националног центра за наталитет и подизање репродуктивних капацитета будућих родитеља у Србији.

III ПРОЦЕНА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПОТРЕБНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПРЕПОРУКЕ

За спровођење ове препоруке обезбедиће се средства из буџета Републике Србије.